

Liviu Comes

DOI ARICI
SUITĂ PENTRU DOUĂ VIOLINE

Op. 51 (1996)

Ediție de **Alice Mavrodin**

Liviu COMES

(18 dec. 1918, Șerel – 28 sept. 2004, București)

Liviu Comes s-a născut la Șerel, un sat din țara Hațegului, ca fiu al unui preot greco-catolic și al unei învățătoare. Familia Comes era o familie de preoți și învățători de țară, ajunsă la a șasea generație, un mediu cu preocupări intelectuale, în care oamenii erau deprinși, din tată în fiu, să-și povățuiască, îndrume, instruiască semenii. Cred că acest lucru explică foarte multe în ceea ce-l privește pe Maestrul Comes : vocația pedagogică înainte de toate, dar și gradul de rafinament, de civilizație, omenia nedezmințită, talentul său de a conduce – copiii și adulți, persoane și instituții – cu o autoritate fermă dar blândă.

Totuși, într-o primă fază, tânărul Liviu părea că se abate de la tradiția familiei : s-a orientat spre muzică. Elev de liceu la Tg. Mureș, a început să studieze vioara, întâi în particular apoi la Conservatorul municipal. Participa la toate manifestările muzicale școlare, iar de pe la vârsta de 14-15 ani, a început să ia lecții de armonie și contrapunct cu Maestrul Zeno Vancea. De atunci datează și primele încercări de compoziție. Totodată, adolescentul se străduia să-și formeze o cultură muzicală ascultând transmisiile radio și citind partituri pe rupte. Problemele s-au complicat însă după terminarea liceului, când s-a pus problema alegerii unei cariere. Muzica nu părea ceva „serios” pe vremea aceea, așa încât absolventul clasei de vioară s-a înscris la medicină. Spera să urmeze în paralel și Academia de muzică, dar lucrul nu s-a putut, medicina fiind mult prea solicitantă.

Pentru moment, aceasta a fost o realitate dureroasă dar Liviu Comes și-a continuat activitățile muzicale ca amator. Iar după război, și-a putut împlini visul înscriindu-se la Conservatorul din Cluj – unde l-a avut ca profesor de compoziție pe Maestrul Sigismund Toduță. În același timp, lucra ca asistent în cadrul facultății de medicină – specialitatea de boli infecțioase –, iar la terminarea studiilor muzicale, a devenit asistent și la Conservator.

Timp de peste un deceniu, Liviu Comes a desfășurat o dublă activitate, a fost simultan compozitor și medic, predând la două facultăți și tratând bolnavi. „Țineam cursul de armonie și apoi fugeam la spital să fac contravizita”, îmi povestea el. A reușit totuși să compună lucrări corale, camerale etc. În final însă, a luat hotărârea de a se dedica exclusiv muzicii. Decizia n-a fost ușoară căci doctorul Comes își iubea meseria – se spune despre el că a fost un foarte bun diagnostician. Totuși, o serie de factori l-au determinat să nu mai continue. Vizita de adio prin saloanele spitalului a făcut-o cu un șoricel de laborator în buzunarul de la piept...

Pe de altă parte însă, hotărârea Maestrului de a se consacra muzicii i-a permis să se realizeze cu adevărat pe plan artistic. Anii '60 au fost perioada când Liviu Comes a abordat tehnica serial-dodecafonică dând la iveală creații de referință ca Sonata pentru clarinet și pian. Între timp, Sigismund Toduță l-a desemnat ca succesor al său la conducerea Conservatorului din Cluj.

În 1969, Liviu Comes a luat cea de a doua hotărâre crucială din carieră : s-a mutat cu familia la București. Au urmat două decenii deosebit de bogate în lucrări simfonice, camerale și corale, circumscrise unei zone stilistice care s-ar putea numi „post-serială”, utilizând totalul cromatic dar cu elemente modale de folclor stilizat : poemele orchestrale „Salbă” (1969) și „Măguri” (1986), oratoriul „Cântec în piatră” (1978), Patru poeme corale (1979-85), Cvartetul de coarde (1989), Sonata pentru vioară solo (1995) și multe altele.

La aceasta se adaugă lucrările teoretice – „Melodica palestriniană” (1971, premiată de Academia română) și Tratatul de contrapunct (1986), ambele asociate cu activitatea sa de o viață ca profesor. Tot o preocupare de o viață a fost și educarea muzicală a copiilor de vârstă mică – problemă tratată atât teoretic cât și practic, prin culegeri de cântece. Amintim că Liviu Comes a condus ani de zile secția de Creație didactică și pentru copii a Uniunii Compozitorilor.

După 1990, Maestrul s-a orientat cu precădere spre creația corală, o realizare cu totul excepțională fiind Liturgia Sfântului Ioan Gură-de-Aur, premiată de Uniunea Compozitorilor (1991). Au urmat „Psalmi de restriște” (1996), „Colinde hunedorene” (1997), „Liturgia Brevis” (1998). Stilul se orientează acum spre un serialism modal, cu numeroase tensiuni armonice dar diatonic în esență. Este un stil de sinteză, în care se reunesc experimentele anilor '60 cu căutările armonice ale Poemelor corale și ecourile adânc întipărite în suflet ale muzicii religioase din Transilvania. În semn de omagiu, Academia de Muzică din Cluj i-a acordat Maestrului Comes, în 1998, titlul de Doctor Honoris Causa, cu prilejul împlinirii a 80 de ani.

Creația sa nu este voluminoasă, nu impresionează prin numărul lucrărilor ci prin gradul lor de finisare – rezultatul a zeci de revizuiți migăloase. Nota definitorie o constituie un lirism discret și interiorizat, dar având în același timp un subtext evocator, adesea chiar descriptiv. De altfel, calitatea pe care Liviu Comes o recunoștea muzicii sale era plasticitatea – și nu se înșela. Dar secretul său cel mai bine păstrat mi l-a destăinuit într-o după amiază senină de toamnă, privind undeva departe și gândind cu glas tare : „Nu se poate compune la rece”, reflecta el. „Dacă vrei ca să rămână ceva în urma ta, atunci pentru fiecare lucrare trebuie să verși o lacrimă”...

Alice Mavrodin

DOI ARICI
SUITĂ PENTRU DOUĂ VIOLINE
opus 51 (1996)

Suita pentru două violine **Doi arici** este destinată copiilor instrumentiști. A fost scrisă pentru elevii Școlii de Muzică din Bistrița unde de mai mulți ani se desfășoară un concurs de interpretare instrumentală românească. Utilizând imagini din lumea copilăriei și făcând apel la o tehnică violonistică limitată, lucrarea are ca scop introducerea micilor interpreți în atmosfera, deocamdată redusă la doi participanți, a muzicii de cameră.

Autorul

DOI ARICI SUITĂ PENTRU DOUĂ VIOLINE

1. PREZENTARE

Sostenuto (♩ = 60)

rit.

a tempo

Liviu Comes

The first system of the musical score is in 2/4 time. It consists of two staves. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic and a series of eighth notes. The second staff has a rest for the first two measures, then enters with a forte (*f*) dynamic. The tempo changes from *Sostenuto* to *rit.* and then back to *a tempo*. The score includes dynamic markings *p*, *f*, and *rit.*

Sostenuto e deciso

The second system of the musical score is in 2/4 time. It consists of two staves. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic and a series of eighth notes. The second staff has a rest for the first two measures, then enters with a forte (*f*) dynamic. The tempo changes from *Sostenuto* to *Sostenuto e deciso*. The score includes dynamic markings *p*, *f*, and *mf*.

a tempo

The third system of the musical score is in 2/4 time. It consists of two staves. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic and a series of eighth notes. The second staff has a rest for the first two measures, then enters with a forte (*f*) dynamic. The tempo changes from *Sostenuto e deciso* to *a tempo*. The score includes dynamic markings *p*, *f*, and *rit.*

2. JOACĂ

Grazioso (♩=72)

Musical notation for measures 1-4. The piece is in 4/8 time with a key signature of two sharps (F# and C#). The tempo is marked 'Grazioso' with a quarter note equal to 72 beats per minute. The first system consists of two staves. The upper staff begins with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line with eighth notes and quarter notes. The lower staff provides accompaniment with quarter notes and rests, marked with a piano (*p*) dynamic. The dynamic shifts to mezzo-forte (*mf*) in the second measure of the upper staff and continues through the end of the system.

Musical notation for measures 5-8. The upper staff continues the melodic line from the previous system, marked piano (*p*) in measure 5 and mezzo-forte (*mf*) in measure 6. The lower staff continues the accompaniment, marked piano (*p*) in measure 5 and mezzo-forte (*mf*) in measure 6. The system concludes with a fermata over the final notes of both staves.

Musical notation for measures 9-12. The tempo is marked 'poco più mosso'. The upper staff begins with a forte (*f*) dynamic and features a more active melodic line. The lower staff provides accompaniment with a steady eighth-note pattern, also marked forte (*f*). The dynamic remains forte (*f*) throughout the system.

Musical notation for measures 13-16. The upper staff continues with a forte (*f*) dynamic and features a melodic line with eighth notes. The lower staff provides accompaniment with eighth notes, marked mezzo-forte (*mf*). The dynamic shifts to mezzo-forte (*mf*) in the second measure of the upper staff and continues through the end of the system.

3. PARADĂ

Festivo (♩ = 50)

Measures 1-2 of the piece. The music is in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is Festivo (♩ = 50). Both staves feature a forte (*f*) dynamic. The right hand plays a rhythmic pattern of eighth notes, while the left hand plays a similar pattern with some rests.

Measures 3-4. Measure 3 is marked *mf* and *un poco cantabile*. Measure 4 is marked *f*. The right hand has fingering 1, 1, 2, 0. The left hand has a *mf* dynamic in measure 3 and *f* in measure 4.

Measures 5-6. Both staves are marked *f*. The right hand has a *f* dynamic in measure 5. The left hand has a *f* dynamic in measure 6.

Measures 7-8. Measure 7 is marked *mf* and *un poco cantabile*. Measure 8 is marked *f*. The right hand has a *mf* dynamic in measure 7 and *f* in measure 8. The left hand has a *mf* dynamic in measure 7 and *f* in measure 8.

Animato (♩ = 80)

Measures 9-10. Measure 9 is marked *f*. Measure 10 is marked *p*. The right hand has a *f* dynamic in measure 9 and *p* in measure 10. The left hand has a *f* dynamic in measure 9 and *mf* in measure 10.

4. ÎN VITEZĂ...

Giocoso (♩ = 76)

Musical notation for measures 1-3. The piece is in 2/4 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The tempo is marked 'Giocoso' with a quarter note equal to 76 beats per minute. The first system consists of two staves. The upper staff begins with a piano (*p*) dynamic and features a melodic line with eighth-note patterns. The lower staff also begins with a piano (*p*) dynamic and provides a harmonic accompaniment.

Musical notation for measures 4-6. The upper staff starts with a quarter rest in measure 4, followed by a melodic line in measures 5 and 6. The lower staff continues the accompaniment. The dynamic marking *mf* (mezzo-forte) is indicated in both staves for measures 5 and 6.

Musical notation for measures 7-10. The upper staff has a melodic line with a *p* dynamic in measures 7 and 8, and a *p* dynamic in measures 9 and 10. The lower staff continues the accompaniment with a *p* dynamic in measures 9 and 10.

Musical notation for measures 11-14. The upper staff has a melodic line with a *p* dynamic in measure 11, an *mf* dynamic in measure 12, and a *p sub.* dynamic in measures 13 and 14. The lower staff continues the accompaniment with a *p* dynamic in measures 11 and 12, an *mf* dynamic in measure 13, and a *p sub.* dynamic in measure 14. A hairpin symbol is present under the *mf* dynamic in measure 13.

ACEASTĂ LUCRARE ESTE PROTEJATĂ DE LEGEA DREPTULUI DE AUTOR !

FOTOCOPIEREA ACESTEI LUCRĂRI (CHIAR ȘI PARȚIALĂ) SAU DISTRIBUIREA COPIEI-PIRAT
CONSTITUIE INFRAȚIUNE ȘI SE SANȚIONEAZĂ CU ÎNCHISOARE DE PÂNĂ LA 3 ANI
(CF. LEGE 8/1996 - ART. 193 ȘI URM.)

RESPECTAȚI EFORTUL AUTORULUI ȘI AL ECHIPEI REDACȚIONALE
ȘI SUSȚINEȚI PUBLICAREA UNOR LUCRĂRI SIMILARE !

PUTEȚI ACHIZIȚIONA LUCRĂRILE NOASTRE DIN

LIBRĂRIA MUZICALĂ *George Enescu*
București, piața Sfinții Voievozi nr. 1
(lângă Colegiul Național de Muzică „George Enescu”)

SAU

PUTEȚI COMANDA ONLINE VIZITÂND

WWW.LIBRARIAMUZICALA.RO

E-MAIL: GRAFOART1991@GMAIL.COM
TEL.: 0747 236 278 (07-GRAFOART)